

Samenvoeging van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne samen te voegen tot de nieuwe gemeente Voorne aan Zee;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

§ 1. Opheffing, instelling en rechtsopvolging

Artikel 1

Met ingang van de datum van herindeling worden de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne opgeheven.

Artikel 2

Met ingang van de datum van herindeling wordt de nieuwe gemeente Voorne aan Zee ingesteld, bestaande uit het grondgebied van de op te heffen gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne, zoals aangegeven op de bij deze wet behorende kaart.

Artikel 3

Voor de nieuwe gemeente Voorne aan Zee wordt de op te heffen gemeente Hellevoetsluis aangewezen voor de toepassing van artikel 36 van de Wet algemene regels herindeling, in verband met de toepassing van de instructies en reglementen, bedoeld in dat artikel.

Artikel 4

Voor de op te heffen gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne wordt de nieuwe gemeente Voorne aan Zee aangewezen voor de toepassing van de volgende bepalingen van de Wet algemene regels herindeling:

- a. artikel 39, tweede lid, in verband met de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen;
- b. artikel 41, derde lid, in verband met de deelneming aan gemeenschappelijke regelingen;
- c. artikel 45, tweede lid, in verband met de overgang van rechten en verplichtingen in verband met de voorziening van drinkwater, elektriciteit en gas.

§ 2. Wijziging van andere wetten

Artikel 5

Met ingang van de datum van herindeling wordt in bijlage II bij de Crisis- en herstelwet, onder categorie Aa. Overige ruimtelijke projecten, in 25, 'Hellevoetsluis' vervangen door 'Voorne aan Zee'.

Artikel 6

Met ingang van de datum van herindeling vervallen in de tabel, bedoeld in artikel E 1, eerste lid, van de Kieswet, in de tweede kolom van kieskring 14 'Brielle, ', 'Hellevoetsluis, ' en 'Westvoorne, ' en wordt in alfabetische rangschikking ingevoegd 'Voorne aan Zee, '.

Artikel 7

Met ingang van de datum van herindeling vervallen in bijlage 2. behorende bij artikel 1.11, eerste lid, onderdeel o, en tweede lid, onderdeel j, van de Wet maatregelen woningmarkt 2014 II, 'Brielle', 'Hellevoetsluis' en 'Westvoorne' en wordt in alfabetische rangschikking ingevoegd 'Voorne aan Zee'.

Artikel 8

Met ingang van de datum van herindeling vervallen in artikel 12 van de Wet op de rechterlijke indeling 'Brielle, ', 'Hellevoetsluis, ' en 'Westvoorne' en wordt in alfabetische rangschikking ingevoegd 'Voorne aan Zee'.

Artikel 9

Met ingang van de datum van herindeling vervallen in de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's, onder Rotterdam-Rijnmond, 'Brielle, ', 'Hellevoetsluis, ' en 'Westvoorne' en wordt in alfabetische rangschikking ingevoegd 'Voorne aan Zee'.

§ 3. Inwerkingtreding

Artikel 10

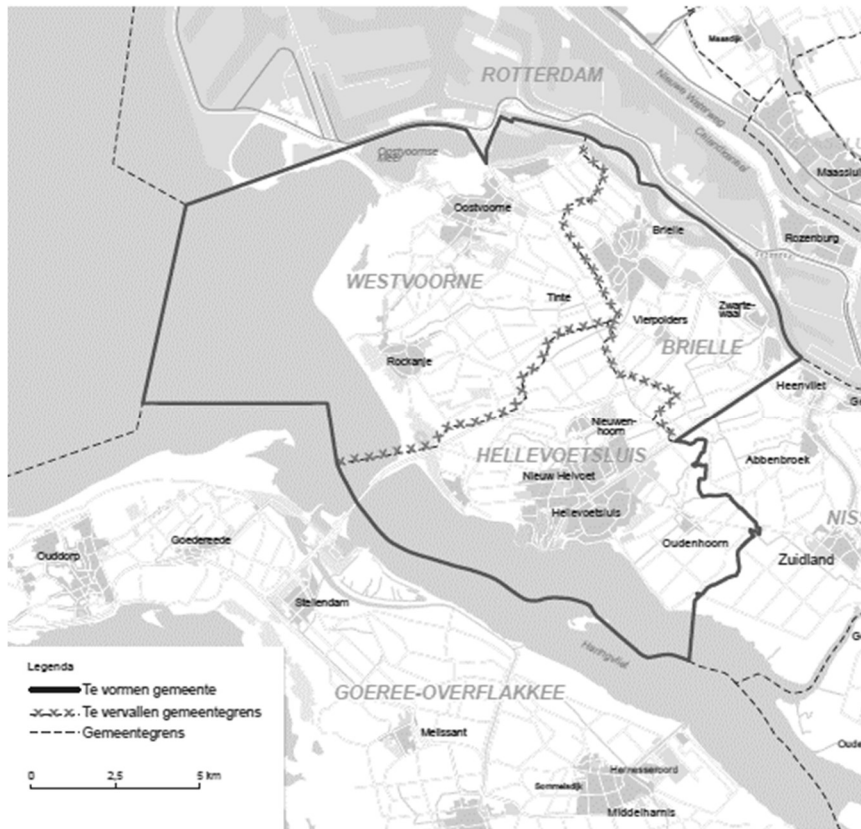
Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Kaart, genoemd in artikel 2

Samenvoeging van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel regelt de samenvoeging van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne, gelegen in de provincie Zuid-Holland, tot de nieuwe gemeente Voorne aan Zee. Deze samenvoeging vindt plaats op initiatief van de betrokken gemeenten. De nieuwe gemeente die door deze samenvoeging ontstaat heeft circa 72.000 inwoners, 10 kernen en een oppervlakte van 190 km². De beoogde datum van herindeling is 1 januari 2023.

Aanleiding voor het wetsvoorstel is het herindelingsadvies van de betrokken gemeenten (vastgesteld op 23 maart 2021) en de positieve zienswijze daarop van gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland van 25 mei 2021.¹ Vanaf 2013 zijn Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne bezig met het verkennen van samenwerkingsmogelijkheden. Inwoners, ondernemers en bestuurders zijn ervan overtuigd geraakt dat samenvoeging van de drie gemeenten meerwaarde heeft. Door de herindeling ontstaat een krachtige gemeente die haar inwoners goed kan bedienen, maatschappelijke opgaven met vertrouwen tegemoet kan treden en een sterke partner is in de regio.

In het volgende hoofdstuk worden de voorgeschiedenis en totstandkoming van het herindelingsadvies beschreven. Hoofdstuk 3 bevat de uitkomsten van de toets van het herindelingsadvies aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2018². De financiële consequenties van de herindeling komen in hoofdstuk 4 aan bod. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de herindelingsverkiezingen en de naam van de nieuwe gemeente.

2. Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies

Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne liggen op het Zuid-Hollandse eiland Voorne. De gemeente Brielle heeft 17.271 inwoners en bestaat uit de kernen Brielle, Vierpolders en Zwartewaal. Hellevoetsluis heeft 40.142 inwoners en vier kernen: Hellevoetsluis, Nieuwenhoorn, Nieuw-Helvoet en Oudenhorn. Westvoorne heeft 14.731 inwoners en drie kernen: Oostvoorne, Rockanje en Tinte.

De drie gemeenten werken al langere tijd samen op meerdere terreinen. Na bestuurskrachtonderzoek in 2013 en 2014 groeit het besef dat de samenwerking tussen de gemeenten meer structuur moet krijgen. De drie gemeenten hebben weliswaar geen acute bestuurskrachtproblematiek, maar zijn kwetsbaar als het gaat om de uitvoering van grote en complexe taken. Het gaat dan met name om gedecentraliseerde taken in het sociaal domein, maar ook om taken op het gebied van ruimte en economie. Om deze taken goed uit te kunnen voeren moeten de gemeenten op regionaal niveau samenwerken. Het vermogen van de drie gemeenten om deze samenwerking vorm te geven wordt echter als onvoldoende beoordeeld in het bestuurskrachtonderzoek. Een bestuurlijke fusie is op dat moment nog een brug te ver en daarom wordt eind 2014 besloten om onderzoek te doen naar

¹ Het herindelingsadvies met de bijbehorende documenten en de zienswijze van de provincie worden vanwege de omvang ervan niet als bijlagen bij de memorie van toelichting opgenomen. Deze stukken zijn raadpleegbaar via <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/gemeentelijke-herindeling>.

² Kamerstukken II 2018/19, 28 750, nr. 75.

vergaande ambtelijke samenwerking. Dat leidt in 2016 tot het besluit van de drie gemeenten om toe te werken naar een ambtelijke fusie per 1 januari 2019. Tijdens de voorbereidingen van deze ambtelijke fusie concluderen de gemeenten echter dat een ambtelijke fusie onvoldoende zal opleveren. In november 2018 worden de voorbereidingen stopgezet en doen de drie gemeenten een stapje terug om zich te beraden op hun toekomst. Inwoners worden hierbij actief betrokken door middel van huis-aan-huis verspreide vragenlijsten, inspraakavonden, debatten en het raadplegen van burgerpanels. In dit proces wordt ook rekening gehouden met het veranderende bestuurlijke landschap door de totstandkoming van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH) en de vorming van de fusiegemeenten Nissewaard en Hoeksche Waard. Hierdoor is de positie van Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne in de regio veranderd. Daarnaast vormen de decentralisaties een belangrijke factor waardoor de noodzaak voor opschaling sterker wordt gevoeld. Begin 2020 komen de drie gemeenten ieder voor zich tot de conclusie dat bestuurlijke zelfstandigheid voor hen geen toekomstbestendig scenario is. Dit leidt op 15 april 2020 in de drie gemeenteraden tot een unaniem principebesluit tot herindeling. Op 16 december 2020 wordt vervolgens het herindelingsontwerp unaniem vastgesteld in de raden en ter inzage gelegd (conform artikel 5, tweede lid, Wet Algemene regels herindeling (hierna: Wet arhi)). Nadat de inbreng uit de zienswijzen is verwerkt in het herindelingsadvies wordt dit op 23 maart 2021 vastgesteld, wederom unaniem.

3. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

Het kabinet spreekt in het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2018³ de voorkeur uit voor herindelingen 'van onderop', dat wil zeggen op initiatief van de betrokken gemeenten. Het is primair aan gemeenten zelf om te werken aan versterking van hun bestuurskracht, zo nodig via een herindeling. Een gemeentelijk herindelingsadvies wordt door gedeputeerde staten aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezonden, voorzien van hun zienswijze (artikel 5, derde lid, van de Wet arhi). De minister beoordeelt vervolgens of het herindelingsproces op de door de wetgever beoogde zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

Daarnaast hanteert het kabinet in het beleidskader de volgende inhoudelijke beoordelingscriteria: (1) draagvlak, (2) bestuurskracht, (3) interne samenhang en nabijheid van bestuur en (4) regionale samenhang. Uit het herindelingsadvies moet blijken dat er voldoende steun is voor het voornemen bij inwoners, bestuurlijke partners en maatschappelijke partijen. Ook moet duidelijk worden dat de nieuwe gemeente beter in staat is de taken uit te voeren dan de individuele gemeenten die worden samengevoegd. De nieuwe gemeente moet een logische samenhang kennen en voldoende waarborgen kunnen bieden dat het gemeentebestuur voor inwoners nog steeds bereikbaar en nabij is. Tot slot moet de herindeling ook bijdragen aan evenwichtige regionale verhoudingen.

Het herindelingsadvies is getoetst aan het beleidskader. De gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne hebben zelf het initiatief genomen om samen een nieuwe gemeente te vormen. Er is dus sprake van een herindeling 'van onderop'. De regering concludeert op basis van het herindelingsadvies dat er een zorgvuldige herindelingsprocedure is doorlopen en de samenvoeging voldoet aan de hierboven genoemde inhoudelijke criteria uit het beleidskader. Deze conclusie wordt in het vervolg van dit hoofdstuk toegelicht.

3.1. Draagvlak

³ Kamerstukken II 2018/19, 28 750, nr. 75.

Binnen het criterium 'draagvlak' worden drie typen draagvlak onderscheiden: bestuurlijk draagvlak op lokaal niveau, maatschappelijk draagvlak en bestuurlijk draagvlak in de regio.

Lokaal bestuurlijk draagvlak

Er is sprake van een breed lokaal politiek-bestuurlijk draagvlak voor de voorgenomen herindeling. In 2019 voerden de gemeenten ieder voor zich een verkenning uit naar hun bestuurlijke toekomst. Dit leidde in de drie raden uiteindelijk tot een unaniem principebesluit voor herindeling. Sindsdien trekken de gemeentebesturen gezamenlijk op. Er is een Bestuurlijk Regieteam (BRT) ingesteld waarin de leden van de drie colleges zitting hebben en een Fusiecommissie bestaande uit een onafhankelijk voorzitter en vertegenwoordigers uit de drie raden. Het gezamenlijke proces leidde er uiteindelijk toe dat de raden van de drie gemeenten unaniem hebben ingestemd met zowel het herindelingsontwerp als het herindelingsadvies.

Maatschappelijk draagvlak

Conform het beleidskader hebben de betrokken gemeenten in een logboek bijgehouden op welke wijze inwoners en maatschappelijke organisaties betrokken zijn bij het herindelingsproces en op welke wijze het maatschappelijk draagvlak is vastgesteld. In 2019 doorlopen de drie gemeenten ieder voor zich een participatief traject om hun bestuurlijke toekomst te verkennen.

Brielle stelt de werkgroep 'Verkenning bestuurlijke toekomst Brielle' samen uit leden van de raad en het college. De werkgroep krijgt de opdracht om een eerste verkenning uit te voeren naar intergemeentelijke samenwerkingsmogelijkheden. In mei 2019 wordt de rapportage van de werkgroep 'Open blik op de toekomst' vastgesteld en besloten tot verdiepend onderzoek naar de meest kansrijke opties voor de bestuurlijke toekomst van de gemeente. Deze opties zijn 'zelfstandigheid met (meer) gemeentelijke samenwerking', 'herindeling met de gemeenten op het eiland Voorne' en 'herindeling met de gemeenten op het dubbeleiland Voorne-Putten'. Ook wordt er een vragenformulier huis-aan-huis verspreid met daarin vijf open vragen over wat inwoners verwachten van het bestuur, de dienstverlening en het voorzieningenniveau in hun gemeente. De antwoorden kunnen digitaal worden aangeleverd of ingeleverd tijdens één van de 14 wijkavonden die de gemeente organiseert om in gesprek te gaan met inwoners. Voor ondernemers en maatschappelijke organisaties worden aparte bijeenkomsten georganiseerd om de bestuurlijke toekomst van Brielle te bespreken. De opbrengst van dit traject wordt samengebracht in het rapport 'Op weg naar onze bestuurlijke toekomst'. Daarnaast worden inwoners in een nieuwsbrief geïnformeerd over de uitkomsten van het traject en uitgenodigd voor twee afsluitende stadsdebatten. Het rapport van de werkgroep geeft een genuanceerd beeld van wat inwoners belangrijke kernwaarden van de gemeente vinden en welke argumenten zij hebben voor en tegen herindeling. Vanuit het perspectief van 'behoud van identiteit' zien inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de (mogelijke) nadelen van herindeling. Tegelijkertijd zien zij in dat voor de grotere opgaven (woningbouw en duurzaamheid bijvoorbeeld) een herindeling meerwaarde kan hebben.

Hellevoetsluis peilt in oktober 2019 de mening van een burgerpanel, het 'Hellevoetsluis panel', gevolgd door een serie inwonersbijeenkomsten. In de peiling wordt aan de 2700 panelleden een aantal open vragen gesteld over wat zij belangrijk vinden aan de dienstverlening van de gemeente, het bestuur en het voorzieningenniveau. De uitkomsten zijn vervat in het rapport 'Bestuurlijke toekomst Hellevoetsluis' en meegenomen in het verdere fusietraject. In het rapport wordt geconcludeerd dat er draagvlak is voor de vorming van een nieuwe gemeente die een sterkere positie in de regio inneemt, professioneler optreedt en responsief is richting inwoners.

De gemeenteraad van Westvoorne stelt de commissie 'Bestuurlijke Toekomst Westvoorne' in, bestaande uit alle fractievoorzitters. In opdracht van deze commissie wordt door I&O Research het 'Burgerpanel Westvoorne' (bestaande uit 802 inwoners die zich eerder hebben aangemeld voor deelname aan online-onderzoeken van de gemeente) bevraagd om een beter beeld te krijgen van wat

inwoners belangrijk vinden als het gaat om de toekomst van hun gemeente. De input uit dit onderzoek wordt vervolgens gebruikt voor verdiepende gesprekken met verenigingen, bedrijven en maatschappelijke instellingen tijdens een aantal inspraakavonden. Uit de eindrapportage van de commissie blijkt dat veel inwoners inzien dat er voor- en nadelen zitten aan een gemeentelijke herindeling. Het (mogelijke) verlies van autonomie en korte lijnen worden bijvoorbeeld genoemd als nadelen. Inwoners zien echter ook dat de gemeente met name op gedecentraliseerde taken in het sociale en fysieke domein is aangewezen op samenwerking met andere gemeenten en dat opschaling voordelen biedt in de uitvoering van deze taken. Een fusie met Brielle en Hellevoetsluis wordt door inwoners gezien als een toekomstbestendige oplossing.

Naast de bovengenoemde individuele trajecten hebben de drie gemeenten gezamenlijk een digitale 'toekomstwijzer' laten ontwikkelen door I&O research. In deze toekomstwijzer zijn vragen gesteld over hoe inwoners de nieuwe gemeente vorm willen geven en op welke thema's ingezet moet worden. 1520 inwoners hebben de toekomstwijzer ingevuld. De resultaten zijn gebruikt als input voor het herindelingsadvies, maar worden ook als richtinggevende kaders gebruikt in het verdere fusietraject. Nadat op 16 december 2020 het herindelingsontwerp is vastgesteld door de drie gemeenteraden wordt dit ter inzage gelegd. 23 omliggende gemeenten en 65 maatschappelijke organisaties worden aangeschreven om hun zienswijze op het herindelingsontwerp te geven. Ook worden met de omliggende gemeenten en bestuurlijke partners aparte gesprekken gevoerd. Via de gemeentelijke websites, sociale media en huis-aan-huisbladen worden inwoners meerdere malen geattendeerd op het herindelingsontwerp en de mogelijkheid om hier een zienswijze op te geven. In totaal zijn er 33 zienswijzen binnengekomen. Vijf zienswijzen zijn ingediend door omliggende gemeenten, 14 door maatschappelijke organisaties en andere partners van de gemeente en 14 door inwoners, waarvan vier uit Brielle, twee uit Hellevoetsluis, zes uit Westvoorne en één uit de gemeente Rotterdam. De zienswijzen van de maatschappelijke organisaties zijn positief ten aanzien van de voorgenomen herindeling en geven een aantal adviezen en aandachtspunten mee aan de nieuwe gemeente. Ook de zienswijzen van inwoners zijn positief en gaan voor het overgrote deel in op de naam van de nieuwe gemeente (zie de paragraaf 5.2). Uit de nota van antwoord blijkt dat de gemeenten serieus naar alle adviezen en suggesties hebben gekeken en waar mogelijk het herindelingsadvies hierop hebben aangepast.

Ook na de vaststelling van het herindelingsadvies zijn de drie gemeenten blijven investeren in draagvlak voor de herindeling. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken zij momenteel aan een toekomstvisie voor de nieuwe gemeente. Concluderend is de regering van mening dat de betrokken gemeenten inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties goed hebben betrokken bij het herindelingsproces. Ook zijn de ingekomen zienswijzen adequaat behandeld. Uit het participatieve proces dat de gemeenten hebben doorlopen en de zienswijzeprocedure blijkt dat er voldoende maatschappelijk draagvlak is voor deze herindeling.

Regionaal bestuurlijk draagvlak

De drie gemeenten hebben gezamenlijk een bestuurlijke consultatieronde gehouden in de regio. Hierbij zijn zij in gesprek gegaan met de colleges van buurgemeenten en hebben zij omliggende gemeenten en andere bestuurlijke partners in de regio uitgenodigd te reageren op het herindelingsontwerp. Vijf omliggende gemeenten, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH) en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond hebben een zienswijze ingediend waaruit blijkt dat zij positief staan tegenover deze herindeling. Ook de provincie Zuid-Holland heeft in haar zienswijze op het herindelingsadvies aangegeven positief tegenover deze herindeling te staan. In de zienswijzen geeft een aantal omliggende gemeenten tips en adviezen mee aan de nieuwe gemeente. Daarnaast spreken meerdere gemeenten zich uit over het belang van de fusie voor een krachtige aanpak van een aantal regionale vraagstukken op het gebied van duurzaamheid, veiligheid,

economie en de samenwerking die hiervoor nodig is binnen de bestaande regionale samenwerkingsverbanden. Een aantal gemeenten in de regio maakt opmerkingen over de naam van de nieuwe gemeente. In paragraaf (5.2) wordt hier nader op ingegaan. Uit het voorgaande concludeert de regering dat de herindeling van Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne op een breed bestuurlijk draagvlak in de regio kan rekenen.

3.2. Bestuurskracht

Naar het oordeel van de regering zal de nieuwe gemeente Voorne aan Zee in staat zijn om haar wettelijke en niet-wettelijke taken uit te voeren en hiervoor de benodigde maatschappelijke en bestuurlijke relaties aan te gaan. Kortom: de nieuwe gemeente heeft naar verwachting voldoende bestuurskracht. In het herindelingsadvies is beschreven dat de drie gemeenten afzonderlijk op dit moment in staat zijn adequate dienstverlening te bieden aan hun inwoners en goede relaties te onderhouden met maatschappelijke partners binnen de gemeente en in de regio. Er zijn dus geen acute bestuurskrachtproblemen bij één van de gemeenten die aanleiding vormen voor deze herindeling. Wel zien de gemeenten een aantal grote ontwikkelingen en opgaven op zich afkomen die zij gezamenlijk krachtiger tegemoet kunnen treden dan afzonderlijk. Het gaat hierbij met name om gedecentraliseerde taken in het sociaal domein (jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning), maar bijvoorbeeld ook om de problematiek van kustverzanding en de impact van de aanleg van de Blankenburgtunnel op de bereikbaarheid van de gemeenten. In de toekomst zien de gemeenten nog meer taken op zich afkomen, met name in het fysiek domein (klimaat, energie, Omgevingswet), die vragen om een krachtig bestuur, robuuste organisatie en een sterkere positie in de regio. Daarnaast kampen de drie gemeenten met vergrijzing en wegtrekkende bedrijvigheid. Dit zijn opgaven die ook de grenzen van de nieuw te vormen gemeente zullen overstijgen. Door opschaling is het evenwel mogelijk om een doelgerichter woningbouwbeleid en economisch beleid te voeren, gericht op het behoud van de sociale en economische vitaliteit. Daarnaast verwachten de drie gemeenten door de samenvoeging over meer strategisch vermogen te beschikken om deze grensoverstijgende problematiek beter op te kunnen pakken en hierin ook een sterkere samenwerkingspartner te zijn voor omliggende gemeenten en binnen samenwerkingsverbanden.

3.3. Interne samenhang en nabijheid van bestuur

De tien kernen van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne vormen een logische geografische eenheid, met name gezien het feit dat ze op één eiland liggen. De nieuwe gemeente kent een goede mix van stedelijke voorzieningen in de kernen Brielle en Hellevoetsluis en rust en natuur die te vinden is in de kleinere kernen. De drie gemeenten willen de verschillende kenmerken, culturen en identiteiten van de kernen behouden en in samenhang ontwikkelen, ook vanuit het oogpunt van toeristische marketing en promotie.

De drie gemeenten hebben daarnaast veel oog voor het behoud van de nabijheid van bestuur. Inwoners vinden het belangrijk dat de gemeente beleid voert dat past bij de identiteit van de verschillende kernen. Hier wil de nieuwe gemeente op inspringen door het opstellen van burgerparticipatiebeleid, dat tot doel heeft om inwoners in de verschillende kernen te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid en rekening houdt met de diversiteit binnen de gemeente. Daartoe zijn de gemeenten gestart met het ontwikkelen van een toekomstvisie. Dit doen zij samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. De gemeenten willen dat het nieuwe gemeentebestuur benaderbaar en betrokken is en de interactie met inwoners, ondernemers en andere stakeholders op een vernieuwende manier wordt vormgegeven. De regering heeft er dan ook vertrouwen in dat de nabijheid van bestuur goed geborgd wordt in de nieuwe gemeente.

3.4. Regionale samenhang

In de regio waartoe de drie gemeenten behoren zijn in de afgelopen jaren meerdere gemeenten samengevoegd: Rozenburg en Rotterdam (Rotterdam, 2010), Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee (Goeree Overflakkee, 2013), Bernisse en Spijkenisse (Nissewaard, 2015) en Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen (Hoeksche Waard, 2019). Door de samenvoeging van Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne ontstaat een nieuwe gemeente die qua schaalgrootte past in dit rijtje. Er is door de herindelingsgemeenten gekeken naar andere potentiële herindelingspartners en herindelingsvarianten. Hierbij lag ook de optie op tafel om de gemeente Nissewaard bij de herindeling te betrekken en zo één gemeente op Voorne-Putten te vormen. Dit bleek echter niet wenselijk vanwege de verschillen tussen de gemeenten en het feit dat het voor Nissewaard als jonge fusiegemeente niet wenselijk is om opnieuw in een herindelingsprocedure betrokken te worden. Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne participeren in grotendeels dezelfde samenwerkingsverbanden en zijn hierbinnen vaak kleinere spelers. Door de fusie wordt hun positie versterkt en verbeterd de balans tussen de deelnemers in deze samenwerkingsverbanden. Dit betekent dat de nieuwe gemeente goed in staat zal zijn om de belangen van haar inwoners in regionale vraagstukken te behartigen zonder dat zij hiermee de positie van andere gemeenten verzwakt. Dit is belangrijk, omdat de drie gemeenten constateren steeds vaker voor complexe en grensoverstijgende opgaven te staan die alleen door samenwerking met regionale stakeholders opgepakt kunnen worden. Door de herindeling is de nieuwe gemeente in staat om binnen regionale samenwerkingsverbanden haar verantwoordelijkheid te nemen en een goede partner te zijn voor andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. De kwaliteit van de regionale samenwerking wordt hiermee positief beïnvloed. De regering concludeert dat het voorliggende herindelingswetsvoorstel leidt tot een verbetering van de regionale samenhang en kan bijdragen aan een effectieve aanpak van regionale vraagstukken.

4. Financiële aspecten

Op verzoek van de drie betrokken gemeenten heeft de provincie Zuid-Holland een financiële herindelingscan uitgevoerd. Uit de scan blijkt dat de meerjarenraming bij alle drie de gemeenten niet structureel en reëel in evenwicht is. Dit komt enerzijds door beleidsmatige keuzes van de gemeenten zelf op diverse terreinen. Anderzijds komt dit door de neergaande lijn in de gemeentefinanciën die bij veel gemeenten is te zien en voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door tekorten op taken in het sociaal domein die zijn gedecentraliseerd. Uit de scan blijkt wel dat de gemeenten een goede weerstandspositie hebben. In aanvulling op de herindelingscan hebben de gemeenten een due diligence onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn in lijn met de uitkomsten van de herindelingscan. De provincie concludeert in haar zienswijze op het herindelingsadvies dat de financiële positie van de drie gemeenten een aandachtspunt is en doet een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen worden, samen met de aanbevelingen uit het due diligence onderzoek door de gemeenten uitgewerkt in een plan voor 'risicoreductie' ten behoeve van de nieuwe gemeente. De provincie geeft aan dat de gemeenten de pijnpunten in de financiële situatie goed hebben blootgelegd en actief sturen op risicoreductie waardoor de gemeente bij de start in 2023 er al beter voor zal staan.

De algemene uitkering aan de nieuwe gemeente Voorne aan Zee valt naar verwachting circa € 940.000,- lager uit dan de som van de algemene uitkeringen aan de drie huidige gemeenten. Dit komt doordat de algemene uitkering een vaste component kent die voor elke gemeente even hoog is en die de nieuwe gemeente na de herindeling slechts eenmaal ontvangt in plaats van driemaal. Hiertegenover staat een afname van de kosten van naar verwachting € 900.000,-. Die betreft onder meer besparingen op bestuurskosten (raad, college, griffie, rekenkamer en gemeentesecretaris).

Daarnaast biedt de grotere schaal van de gemeente Voorne aan Zee mogelijkheden om kosten te besparen; daarmee vormt de lagere algemene uitkering geen probleem voor de financiële positie van de nieuwe gemeente. Op grond van de maatstaf herindeling krijgen de gemeenten voor de tijdelijke kosten om de samenvoeging te realiseren (ook wel aangeduid als frictiekosten) een uitkering uit het gemeentefonds van circa € 13.236.000,- verspreid over vijf jaar. De eerste betaling vindt plaats in het jaar voorafgaande aan de herindeling.

5. Overige aspecten

5.1. Herindelingsverkiezingen en zittingsduur gemeenteraad

Bij een wijziging van de gemeentelijk indeling vinden tussentijdse raadsverkiezingen plaats om te komen tot een gemeenteraad voor de nieuwe gemeente, waarvan de organisatie berust bij de naar inwonertal grootste betrokken gemeente (artikel 52 Wet arhi). De beoogde datum van herindeling is 1 januari 2023. De herindelingsverkiezingen zullen daarom plaatsvinden op woensdag 23 november 2022, namelijk 44 dagen na de dag van kandidaatstelling die voor deze verkiezingen is bepaald op maandag 10 oktober 2022 (artikel 55, tweede lid, Wet arhi).

De gemeente Voorne aan Zee neemt geen deel aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen van 2022, aangezien de herindelingsverkiezingen in hetzelfde jaar plaatsvinden. Dat betekent dat de zittingsduur van de zittende leden van de drie gemeenteraden wordt verlengd tot 1 januari 2023 (artikel 56b Wet arhi). De nieuwe raad van de gemeente Voorne aan Zee die bij de herindelingsverkiezingen wordt gekozen heeft zitting tot aan de eerstvolgende reguliere gemeenteraadsverkiezingen van 2026 en heeft een zittingsduur van drie jaar en drie maanden (artikel 56c Wet arhi).

5.2. Naamgeving

De drie gemeenten hebben in eerste instantie gekozen voor de naam 'Voorne'. Dit leek een logische keuze vanuit historisch en geografisch perspectief. Voorne is het westelijke eiland van het dubbeleiland Voorne-Putten. De naam Voorne is hiermee een streeknaam die bekend is bij inwoners en maatschappelijke organisaties en is daarom opgenomen in het herindelingsontwerp. In de zienswijzeprocedure kwamen echter meerdere reacties binnen van omliggende gemeenten en inwoners die de naamkeuze niet helemaal passend vonden. De grenzen van de nieuwe gemeente vallen namelijk niet samen met de grenzen van het eiland Voorne. Er liggen ook kernen van de gemeente Nissewaard op het eiland Voorne. Na een discussie in de Fusiecommissie is in de drie raden unaniem een amendement aangenomen waarmee de naam van de nieuwe gemeente werd gewijzigd in 'Voorne aan Zee', wat ook vanuit het oogpunt van toeristische marketing en promotie een begrijpelijke keuze is.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren